

valdījums

1 lekcija, 1 sem.

---

plāns

- Valdījuma jēdziens
- Tiesīgs un prettiesīgs valdījums
- Labticīgs valdījums labticīgs ieguvējs
- Valdījums un rokas ķīlas nodibināšana
- Turētāja aizsardzība

Literatūra

- Cakuls S. Par valdījumu un tā iegūšanu // Jurista Vārds, 2002.gada 19.novembris, Nr.23.
- Cvingmans O. "Valdīšana šo laiku tiesībās". Tieslietu ministrijas vēstnesis, 1926., Nr. 7, 160. – 187, Nr.8, 257 – 274. lpp.;
- Vīnzarājs N.Lietu tiesība, Valdījuma sastāvs, leilguma nozīme civiltiesību sistēmā *Civiltiesību problēmas. Raksti (1932. – 1939.)* 2000., 43. – 94.lpp

---

Literatūra

- Sinaiskis V. Fakts un tiesības. Jurists, Nr. 7 (23), 1930.g. Oktobris
- Rozenfelds J. *The Concept and Content of Property Rights in Latvian Law / Īpašuma tiesību jēdziens un saturs Latvijas tiesībās.* Latvijas Universitātes raksti: Juridiskā zinātne 719. sējums – 2007.
- Jourdan S. Adverse Possession, 2003.

Literatūra

- [Pētījums par Civillikuma lietu tiesību daļas pirmās, otrās un trešās daļas modernizācijas nepieciešamību](#) (TM pētījumi)
- Rozenfelds J. Valdījuma teorijas. Latvijas Universitātes Zinātniskie raksti. 740. sējums. R., 2008. 42. – 60. lpp.

Valdījuma jēdziens

- Valdījums ir **tiesībām atbilstoša** faktiskā vara **(875.)**.

TM pētījums (E.K.)

- Kā vienprātīgi atzīts Latvijas juridiskajā literatūrā, CL noteikumi par valdījumu (CL 875. – 926.p.) principiāli ir balstīti uz *K.F. von Savignjī* t.s. „subjektīvo valdījuma teoriju” ar visiem tās trūkumiem, un ar nelieliem grozījumiem ir pārņemti (recipēti) no pandektu tiesībām (jeb t.s. „mūsdienu romiešu tiesībām”)

Savigny “Das Recht des Besitzes” (1803.)

- animus

8

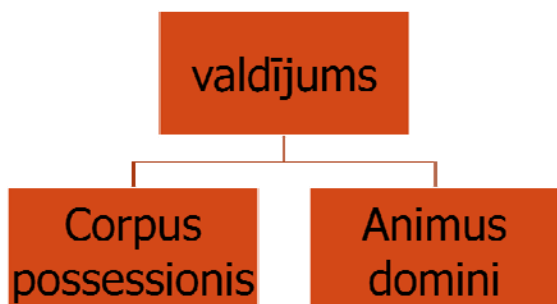

---

savigny

Animus possidendi

- ar varā ņemšanu saistīta griba paturēt šo lietu kā savu (879.)

Valdījums kā fakts

- Valdījuma iegūšanai nav vajadzīgs, lai ieguvējam patiesi būtu uz to tiesība (893).

Valdījums - īpašums?

- ihering

“Īpašnieka teorija”

- Praktiskais iznākums: “lietotājs, nomnieks, īrnieks, glabātājs, pārdevējs, speditors utt. Pēc BGB ir pilntiesīgi valdītāji..
- Kustība, kuru tiesu prakse ierosināja detencijas labā un kuru ievērojamā mērā veicināja Jeringa sparīgais uzbrukums” (Cvingmans , 258)

Terminoloģija

- **prettiesīgs = “nelikumīgs” valdījums !?**

Tiesīgs un prettiesīgs valdījums

- Prettiesīgs ir katrs valdījums, kas iegūts vardarbīgi, vai slepenībā no tās personas, no kuras varētu sagaidīt iebildumus. (909.)

Ieruna nav jāievēro..

- **917.** Ja atbildētājs pierāda, ka prasītājs valdījumu ieguvis no viņa paša prettiesīgi ([909.p. 2.d.](#)), tad prasītāja sūdzība atraidāma. Bet atbildētāja ieruna, ka prasītājs valdījumu ieguvis prettiesīgi no trešās personas, nav jāievēro.

Tiesīgs un "likumīgs" valdījums

- ...zaglis, kas nezina, ka viņš ir tāds, ir valdītājs; pēc kodeksa – tiesisks valdītājs (salīdz. 876.p.) un nevis turētājs jeb faktiskais valdītājs. Neraugoties uz to, zagma valdījums nav tiesīgs (909.p.1. un 2. d.)
Sinajskis V. Latvijas Civiltiesību apskats, 1996, 31.lpp.

---

vardarbīgs atņēməjs = prettiesīgs valdītājs?

- **922.** Valdījuma vardarbīgs atņēməjs, izņemot [917.panta](#) pirmā teikumā minēto gadījumu, nevar atsaukties uz to, ka valdītājs, pret kuru viņš izdarījis prettiesīgo darbību, pats valdījis prettiesīgi. Valdījums, kura tiesīgumu apstrīd, ir aizsargājams līdz tam laikam, kamēr nav pierādīts un tiesa nav atzinusi, ka tam pretim stādāmā tiesība ir lielāka.

E. Kalniņa priekšlikums

- nepieciešams precizēt CL 913., 914., 920. – 924.panta noteikumus, ietverot šajās normās norādi uz „patvaļīgu” rīcību, kā arī izslēdzot no CL 920. – 924.panta noteikumiem norādi uz „vardarbību”.

Kas ir patvaļīgs?

- “atbilstoši Civillikuma jēgai ar jēdzienu „patvaļīga rīcība” ir saprotama atbilstoši likumam neatļauta, prettiesīga rīcība (sk., piem., CL 1732.p., „neviens nedrīkst meklēt savas tiesības patvaļīgi un vardarbīgi”)[E.K.]

SKC-1/2001

- Prettiesīgais valdījums izriet no tā, ka darījuma priekšmets – ģīes tiesību iegūšana – ir prettiesisks saskaņā ar Civillikuma 1415. pantu.

Labticīgs valdījums v. labticīgs ieguvējs

- **910.** Valdījums ir vai nu labticīgs, vai ļaunticīgs. Labticīgs valdītājs ir tas, kas pārliecināts, ka nevienam citam nav vairāk tiesību valdīt lietu, kā viņam, bet ļaunticīgs – tas, kas zina, ka viņam nav tiesības lietu valdīt vai ka kādam citam šajā ziņā ir lielākas tiesības nekā viņam.

SKC- 180 2003.

- saskaņā ar Civillikuma 918. pantu pircējs atzīstams par labticīgu, jo šis likuma pants satur labticīga valdījuma prezumpciju, kamēr nav pierādīts pretējais.

SKC-568, 2000

- Natālijas V. un Alekseja G. iebildumi, ka viņi nav zinājuši par mājīpašuma 15/24 domājamo daļu atsavināšanu Guntaram S. neapstiprinās ar lietas materiāliem, tāpēc tiesu palāta atzinusi Natāliju V. un Alekseju G. par ļaunticīgajiem valdītājiem.

Terminoloģija: Labticīgs ieguvējs =
Labticīgs valdījums?!

- **Labticīgs valdījums var pārvērsties par ļaunticīgu:** Lai iegūtu īpašumu ar ieilgumu, nepietiek ar to vien, ka valdītājs ir bijis labticīgs iegūstot savu valdījumu, bet ir vajadzīgs, lai viņš paliktu labticīgs arī pa visu ieilgumam noteikto laiku, tā ka pa šo laiku atklājusies ļauna ticība pārtrauc ieilgumu. (1015.)

---

paralēlisms

- Ja mēs aizstājam “tiesīgs” ar “likumīgs”, bet “labticīgs valdītājs” ar “labticīgs ieguvējs”, tad “valdījums” pārvēršas par ” īpašums”

SKC-435/2001

- Saskaņā ar CL 911. un 912. pantu no valdījuma izriet tiesība uz pastāvoša valdījuma aizsardzību un atņemta valdījuma atjaunošanu. Šīs tiesības ir saistītas ar katru valdījumu, neatkarīgi no tā, vai tas ir tiesīgs vai prettiesīgs, labticīgs vai ļaunticīgs. Katru valdījumu likums aizsargā. Tieši uz šādiem pamatiem prasība arī celta. **Tādēļ nepamatota ir apelatora norāde uz to, ka īpašumu var atprasīt tikai ar īpašuma prasību.**(167-168.)

SKC – 625/ 2005

- Kā argumentu sprieduma atcelšanai kasācijas sūdzības iesniedzēja norādījusi arī Zemesgrāmatu likuma 1.pantu, kurā ietverts publiskās ticamības princips.
- Arī šis kasācijas arguments nedod pamatu atcelt spriedumu lietā, jo ar prasības apmierināšanu **priekšroka dota prasītājas valdījumam**, ņemot par pamatu vecāka valdījuma prioritāti no pirkuma noslēgšanas dienas, kad Zemesgrāmatā ieraksti par apgrūtinājumu nepastāvēja.

28

Tātad labticīga ieguvēja tiesības it kā varētu tikt aizstāvētas, atsaucoties uz ierakstu zemesgrāmatā.

- Līdzīgi spriedumos Nr. SKC-5/2002.g., SKC-32/2002.g., SKC-91/2002.g., SKC-676/2002.g., SKC-31/2003.g., SKC-531/2003.g., SKC-521/2003.g., SKC-28/2004.g., SKC-124/2004.g.

Labticīgs ieguvējs – ģenēze

- **Par namīpašumu denacionalizāciju Latvijas Republikā, Spēkā no 01.01.1992 2.pants. Tie namīpašumi, kuri nacionalizēti vai atsavināti, pamatojoties uz minētajiem aktiem, atdodami bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, izņemot namīpašumus, kuri pret atlīdzību pārgājuši labticīgu fizisko personu īpašumā uz notariāli apliecinātu līgumu pamata.**

"Ņemot vērā, ka ...G.L. nav **labticīga ieguvēja** (CL 910.p.), tad viņas tiesības nevar tikt aizstāvētas, atsaucoties uz ierakstu zemesgrāmatā..."

Senāta 2001. gada spriedums
civillietā Nr. SKC-435

(169. lpp.)

31

"**Nelikumīgu valdījumu** likums neaizsargā."

Senāta 2001. gada spriedums
civillietā Nr. SKC-1

(425. lpp.)

Neprecizitātes: [pretēji SKC 435] 910. nenorāda uz ieguvēju

- **910.** Valdījums ir vai nu labticīgs, vai ļaunticīgs. Labticīgs valdītājs ir tas, kas pārliecināts, ka nevienam citam nav vairāk tiesību valdīt lietu, kā viņam, bet ļaunticīgs – tas, kas zina, ka viņam nav tiesības lietu valdīt vai ka kādam citam šajā ziņā ir lielākas tiesības nekā viņam.

Ja manta pret atbildību
iegūta no personas, kurai
nebija tiesību to atsavināt,
ko ieguvējs nav zinājis un
kas viņam nebija jāzina
(labticīgs ieguvējs),
Ipašnieks ir tiesīgs šo
mantu atprasīt no ieguvēja
tikai tad, ja šo mantu
nozaudējis pats Ipašnieks
vai persona, kurai Ipašnieks
bija nodevis mantu

valdījumā...

LPSR Civilt kodekss

(154. p.)

33

"Ipašniekam ir tiesības
atprasīt savu mantu no
sveša **nelikumīga**
valdījuma."

LPSR Civilt kodekss

(153. p.)

Tomēr labticīgums ne vienmēr palīdz

- Taču izrādās, ka atbilstoši CL Īpašumu iespējams atprasīt no jebkura, arī labticīga ieguvēja (SKC-424/2001.g., SKC-180/2003.g., SKC-47/2005.g.),

---

Rozenfelds J. Valdījuma teorijas. Latvijas Universitātes Zinātniskie raksti. 740. sējums. R., 2008. 42. – 60. lpp.

- Latvijas jaunāko laiku tiesu prakse demonstrē tendenci tuvināt valdījuma jēdzienu Īpašuma tiesību jēdzienam. Tam par pamatu ir ne tikai zināms paralēlisms, ko pieļauj arī CL..

SKC-91, 2002

- Īpašuma nostiprinājuma izlabošana
- ieguvis Īpašuma tiesības uz strīdus nekustamo Īpašumu uz nelikumīga tiesas lēmuma pamata
- un līdz ar to nav atzīstams par labticīgu ieguvēju,

SKC-568, 2000

- Ļaunticīgu valdītāju tiesības nevar tikt aizstāvētas, atsaucoties uz ierakstiem zemesgrāmatās.
- Ļaunticīgi ieguvēji, rīkojušies nelabticīgi (Civillikuma 910. pants),
- zināja par namīpašuma 15/24 domājamo daļu atsavināšanu
Guntaram S

Nr. SKC-435, 2001

- Nelabticīga ieguvēja tiesības nevar tikt aizstāvētas, atsaucoties uz ierakstu zemesgrāmatā.
- Jānis P. kurš dāvinājis Guntai L.4/12 domājamās daļas no namīpašuma, kuras viņam atdotas nelikumīgi, nevar tikt uzskatīts par personu, kura darbojās saskaņā ar savām tiesībām, un Gunta Linde nav labticīga ieguvēja (Civillikuma 910. pants),

---

Īpašumvaldīšana

- BGB 872. Eigenbesitzer..nav nekas cits kā Savinji vecā īpašumvaldīšana..Paliek taisni tāds iespaids, it kā likumdevējs, izteicis savu jauno mācību par valdīšanu, būtu sajutis sirdsapziņas pārmetumus un tāpēc valdīšanai nolemto BGB nodaļu nav varējis noslēgt, neuzsaucis apraktai Savinji teorijai godbijīgu atvadīšanās sveicienu (Cvingmans, 260)

Jourdan S. Adverse Possession, 2003.

Tenant stopped paying rent...if he had been asked, he would have said that he was a tenant. The Court of Appeal held that this did not prevent from having the necessary animus possidendi (168) [!?!]

Turētāja aizsardzība

- O.Cvingmans norāda uz 1925. gada 27. oktobra grozījumiem (piezīme pie VLK 626. panta), kas atspoguļota CL kā piezīme pie 876. panta. Minētā piezīme, kas kopš 1925. gada ne saturiski, ne redakcionāli nav mainījusies, ir sekojoša: „Turētājam jeb faktiskam valdītājam ir tiesība prasīt traucēta valdījuma atjaunošanu”.

„tiesība prasīt traucēta valdījuma atjaunošanu”.

- gan tiesības prasīt valdījuma traucējuma novēršanu, gan arī tiesības prasīt atņemta valdījuma atdošanu..

Kas īsti?

- Norāde uz traucēta valdījuma atjaunošanu varētu būt pastāvoša valdījuma aizsardzība, kā arī tiesības prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas nodarīti ar valdījuma traucējumu (CL 915.p.), savukārt atņemta valdījuma aizsardzības līdzeklis ir valdījuma atjaunošana (CL 921.p.)

E. Kalniņš (TM pētījums)

- saskaņā ar CL 876.panta piezīmi „turētājam jeb faktiskam valdītājam ir tiesība prasīt traucēta valdījuma atjaunošanu”. Tā rezultātā CL 911. – 926.panta noteikumi par valdījuma aizsardzību ir attiecināti arī uz „turētāju”, kurš saskaņā ar CL 875. un 876.pantu nav uzskatāms par lietas tiesisku valdītāju.

Gan valdītājs, gan vietnieks

- Valdītāja vietnieks zaudē valdījumu visos tajos gadījumos, kuros to zaudētu pats valdītājs (CL 904.p.). Valdītājs zaudē nekustamu lietu valdījumu, kad viņa vietnieku vardarbīgi izstumj, bet „ja lietu savā varā ir ņēmis cits vienīgi vietnieka nolaidības vai ļauna nolūka dēļ, tad agrākā valdītāja valdījums izbeidzas tikai tad, kad viņš dabūjis zināt par varas atņemšanu, nesper attiecīgus soļus varas atņēmeņa izstumšanai, vai arī viņa mēģinājums to izdarīt neizdodas” (CL 905.p.).

Ar vietnieka izstumšanu valdījums nebeidzas

- Valdītāja vietnieks zaudē valdījumu visos tajos gadījumos, kuros to zaudētu pats valdītājs (CL 904.p.). Valdītājs zaudē nekustamu lietu valdījumu, kad viņa vietnieku vardarbīgi izstumj, bet „ja lietu savā varā ir ņēmis cits vienīgi vietnieka nolaidības vai ļauna nolūka dēļ, tad agrākā valdītāja valdījums izbeidzas tikai tad, kad viņš dabūjis zināt par varas atņemšanu, nesper attiecīgus soļus varas atņēmeņa izstumšanai, vai arī viņa mēģinājums to izdarīt neizdodas” (CL 905.p.).

Tātad, ja plaši tulkojam “piezīmi”

- ..tad turētājam jau ir prasījums, bet valdītājam vēl nav

Valdījums un rokas ķīlas nodibināšana

- Kāpēc rokas ķīla iznīka?

Brevi manu traditio

- Ja kāda varā lieta jau atrodas, tad viņš iegūst valdījumu vienkārši ar gribu to valdīt kā savu (886.)

Constitutum possessorium

- Kas valda lietu savā vārdā, tas var arī sākt to valdīt, pēc sava ieskata, cita vietā, kaut arī pēdējais nebūtu to ņēmis savā varā (890.).

---

883. Kustamu lietu varā ņemšana uzskatāma par notikušu:

- 1) kad tas, kas vēlas iegūt lietas valdījumu, saņem to savās rokās;
- 2) kad tā krīt viņa slazdos vai tīklos;
- 3) kad viņš tai pieliek sargu;
- 4) kad to uz viņa pavēli nodod citai personai – viņa vietniekam;
- 5) kad to nones ieguvēja aizņemtās telpās;
- 6) kad ieguvējam nodotas to telpu atslēgas, kurās lieta atrodas;
- 7) kad viņš uzliek zīmi lietai, kas vairs neatrodas cita valdījumā.

---

kad to uz viņa pavēli nodod citai personai – viņa vietniekam..

- 887. Lai iegūtu valdījumu caur vietnieku, pēdējam jāņem lieta savā varā ar gribu iegūt tās valdījumu ne sev, bet tam, ko viņš atvieto. Bet ja kāds nodod lietu zināmas personas vietniekam tieši ar nodomu nodot to tālāk atvietojamam, tad pēdējais iegūst valdījumu arī tad, ja viņa vietniekam būtu bijusi griba iegūt to sev vai kādam citam.

---

caur vietnieku

- 888. Lai iegūtu valdījumu caur vietnieku, ir vajadzīgs, ka atvietojamam tiešām ir tāda griba, un tādēļ viņš nekļūst par valdītāju, ja par lietas varā ņemšanu nekā nezina, t.i. nav devis tieši tādu uzdevumu vai nav vēlāk apstiprinājis jau notikušu varā ņemšanu.

Jourdan S. Adverse Possession, 2003

- Vicarious possession
(140)

---

caur vietnieku

- **Dzelzceļa pārvadājumu likums, 14.pants**
- (7) Pārvadātājam ir tiesības pārdot neizņemto bagāžu un kravas bagāžu ne agrāk kā pēc 30 dienām. Ja bagāžas vai kravas bagāžas saņēmējs to pieprasa sešu mēnešu laikā, pārvadātājs izmaksā viņam līdzekļus, ko pārvadātājs saņēmis no pārdotās bagāžas vai kravas bagāžas, atreķinot visus ar pārdošanu un glabāšanu saistītos izdevumus.

Valdījuma aizsardzība

- **911.** No valdījuma izriet tiesība uz pastāvoša valdījuma aizsardzību un atņemta valdījuma atjaunošanu. Šīs tiesības ir saistītas ar katru valdījumu, neatkarīgi no tam, vai tas ir tiesīgs vai prettiesīgs, labticīgs vai ļaunticīgs.

Valdījuma aizsardzība nav atkarīga no valdījuma veida

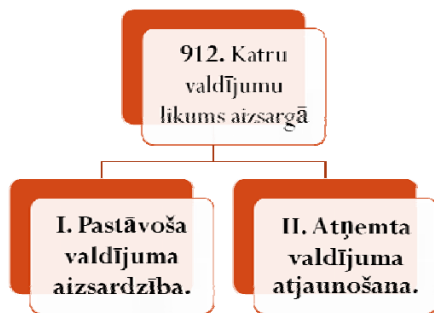

Aizsardzības veidi

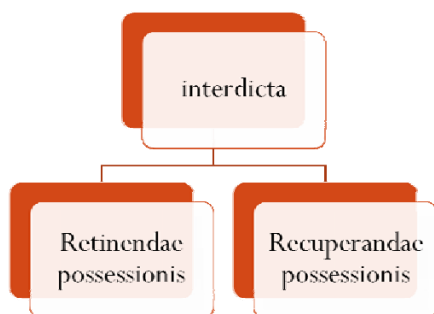

Aizsardzības veidi

Valdījums ir traucēts

- **914.** Valdījums ir traucēts, kad kāds mēģina piesavināties lietu, vai tās daļu, vai tiesību, vai kavē valdītāju izlietot viņa valdījumu, kas notiek arī ar draudiem, kuri var modināt viņā dibinātas bažas.

Aizsardzības subjekts (valdītājs)

- **911.** ...Šīs tiesības ir saistītas ar katru valdījumu, neatkarīgi no tam, vai tas ir tiesīgs vai prettiesīgs, labticīgs vai ļaunticīgs.

Aizsardzības subjekts (prasītājs)

- **P i e z ī m e.** Turētājam jeb faktiskam valdītājam ir tiesība prasīt **traucēta** valdījuma atjaunošanu. (876.)

Piezīmes interpretācija

- Zinot, ka valdījuma aizsardzība ir dažāda, atkarībā no tā, vai valdījums ir traucēts vai atņemts, likumdevēja mērķis varētu būt piešķirt turētājam tādas pašas tiesības kā valdītājam, respektīvi, gan tiesības prasīt valdījuma traucējuma novēršanu, gan arī tiesības prasīta atņemta valdījuma atdošanu.

---

interpretācija

- Norāde uz traucēta valdījuma atjaunošanu varētu būt pastāvoša valdījuma aizsardzība, kā arī tiesības prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas nodarīti ar valdījuma traucējumu (CL 915.p.), savukārt atņemta valdījuma aizsardzības līdzeklis ir valdījuma atjaunošana (CL 921.p.).

Pētījums (E.K.)

- ar CL 876.panta piezīmē ietverto noteikumu turētājam ir piešķirts valdītāja (plašākā nozīmē) tiesiskais stāvoklis valdījuma aizsardzības jomā. [tātad – arī par atņemta valdījuma atjaunošanu]

Bet...

- ja pieņemam, ka likumdevēja mērķis ir bijis piešķirt turētājam jebkura valdījuma aizsardzības instrumentu, tad rodas papildus problēma, jo prasījums par atņemta valdījuma atjaunošanu varētu būt gan turētājam, gan lietas valdītājam.

Vietnieka nolaidība..

- „ja lietu savā varā ir ņēmis cits vienīgi vietnieka nolaidības vai ļauna nolūka dēļ, tad agrākā valdītāja valdījums izbeidzas tikai tad, kad viņš dabūjis zināt par varas atņemšanu, nesper attiecīgus soļus varas atņemēja izstumšanai, vai arī viņa mēģinājums to izdarīt neizdodas” (CL 905.p.).

Kas ir valdījuma zaudēšanas brīdis?

- Tas nozīmē, ka, līdz kamēr valdītājs „nesper attiecīgus soļus varas atņemēja izstumšanai”, valdījums nav zaudēts un līdz ar to tiesības uz zaudēta valdījuma atjaunošanu nerodas ne pašam valdītājam, ne līdz ar to arī viņa vietniekam.

Aizsardzības subjekts (prasītājs)

- **878.** Viena un tā pati lieta nevar vienā un tajā pašā laikā atrasties vairāku personu valdījumā tā, ka katra no viņām valda visu šo lietu.

Aizsardzības subjekts (prasītājs)

- **903.** Valdījumu var zaudēt arī par labu valdītāja vietniekam pašam; bet valdījumu nezaudē ar to vien, ka vietnieks tikai izteic savu gribu, bet ir vēl vajadzīga viņa fiziska darbība, kas parādās attiecībā pret kustamām lietām – to noslēpšanā piesavināšanās nolūkā, bet attiecībā pret nekustamām – agrākā valdītāja vardarbīgā izstumšanā.

Aizsardzības subjekts (prasītājs)

- **904.** Valdītāja vietnieks zaudē valdījumu visos tajos gadījumos, kuros to zaudētu pats valdītājs, un proti, par kustamām lietām, kad valdītāja vietnieks tās nozaudē, vai kad viņš tās nodod citam, vai kad viņam tās paņem piesavināšanās nolūkā.

Aizsardzības subjekts (prasītājs)

- **905.** Valdītājs zaudē nekustamu lietu valdījumu, kad viņa vietnieku vardarbīgi izstumj. Bet ja lietu savā varā ir ņēmis cits vienīgi vietnieka nolaidības vai ļauna nolūka dēļ, tad agrākā valdītāja valdījums izbeidzas tikai tad, kad viņš, dabūjis zināt par varas atņemšanu, nesper attiecīgus soļus varas atņēmeņa izstumšanai, vai arī viņa mēģinājums to izdarīt neizdodas.

Aizsardzības subjekts (prasītājs)

- **906.** Valdījums caur vietniekiem neizbeidzas, kad valdītāja vietnieks nodod lietu cita rokās, vai nomirst, vai kļūst garā slimis, vai arī atstāj lietu, tā ka to ņem savā varā kāds cits.

Aizsardzības subjekts (prasītājs)

- **907.** Valdītājs, kuru pašu vardarbīgi izstumj, nezaudē valdījumu, ja viņa vietnieks patur lietu savās rokās.

Paš aizsardzība

- **913.** Katrs drīkst aizsargāt savu valdījumu no jebkāda ierobežojuma vai traucējuma, pat ar varu, ja vien pēdējo izlieto nekavējoties un likumā atļautas paš aizstāvības robežās.

Traucēta valdījuma **atjaunošana**

- 914. Valdījums ir traucēts, kad kāds mēģina piesavināties lietu, vai tās daļu, vai tiesību, vai kavē valdītāju izlietot viņa valdījumu, kas notiek arī ar draudiem, kuri var modināt viņā dibinātas bažas.

Traucēta valdījuma aizsardzības līdzekļi

- 915. Ja valdītājs pierāda, ka tādi traucējumi bijuši un ka viņš vēl valda, tad viņš var prasīt no tiesas tiklab šā sava valdījuma aizsardzību, kā arī atlīdzību par zaudējumiem, kas viņam nodarīti ar valdījuma traucējumu.

---

nodrošinājums

- 916. Tiesa, kuras aizsardzību valdītājs meklē, pēc sava ieskata var pieprasīt no atbildētāja nodrošinājumu tam, ka viņš turpmāk vairs valdījumu netraucēs.

---

valdījuma aizsardzības robežas

- **917.** Ja atbildētājs pierāda, ka prasītājs valdījumu ieguvis no viņa paša prettiesīgi (909.p. 2.d.), tad prasītāja sūdzība atraidāma. Bet atbildētāja ieruna, ka prasītājs valdījumu ieguvis prettiesīgi no trešās personas, nav jāievēro.

Viduslaiku tiesības

- Viduslaiku Itālijā, ko pārņēma Vācija, tiesnesim interdictum uti possidetis izskatot vajag paātrinātas izmeklēšanas (summariūm, summariissimum) ceļā noskaidrot, kura no pusēm atzīstama par valdītāju līdz lietas izskatīšanai. Sākot no 18. g.s. Summariissimum atdalīta no i.uti possidetis (ordinarium) un kļuva par patstāvīgu procesu.

Summariissimum

- Tas, kurš spēja paātrinātā procesā pārliecināt par pēdējās mierīgās valdījuma darbības varbūtību, ticamību (bescheinigen), tas ieguva valdījuma aizsardzību, līdz kamēr pretinieks ordinariūm procesā nepierādīs savu valdījumu. Kopš šī laika pastāv divi procesi – summariissimum un ordinariūm. Prakse pieļauj šo procesu pielietošanu arī attiecībā uz kustamām lietām. Prasītājs var būt arī detentors. (Baron, Peterburg, 1909, § 121)

V. Bukovskis, 1914

- ..no kanoniskajām tiesībām izrietošais 690. [919. – J.R.] slēdziens nav jāsaprot tādā nozīmē, ka strīds par valdījuma tiesībām pāriet strīdā par Īpašuma tiesībām. strīda priekšmets paliek valdījuma tiesības (jus possessionis)
- [atsaucas uz Cvingman, 1V)

CL 919.p.

- Ja divas personas reizē apgalvo, ka viņas abas valda vienu un to pašu lietu, un abas atsaucas uz darbību, no kuras secina savu vēl turpinošos valdījumu, tad aizsargājams tās personas valdījums, kura pierāda, ka tagadējā laikā valda tiesīgi (909.p. 2.d.). Bet ja no abpusējiem norādījumiem nevar noteikti pārlicināties, kurai pusei tajā laikā pieder tiesīgs valdījums, tad priekšroka dodama vecākam valdījumam, vai tam, kas dibināts uz tiesiska pamata.

---

prezumpcija

- **918.** Katrs valdījums uzskatāms par tiesīgu un labticīgu, kamēr nav pierādīts pretējais.

Interdictum uti possidetis

- 919. Ja divas personas reizē apgalvo, ka viņas abas valda vienu un to pašu lietu, un abas atsaucas uz darbību, no kuras secina savu vēl turpinošos valdījumu, tad aizsargājams tās personas valdījums, kura pierāda, ka tagadējā laikā valda tiesīgi (909.p. 2.d.). Bet ja no abpusējiem norādījumiem nevar noteikti pārlicināties, kurai pusei tajā laikā pieder tiesīgs valdījums, tad priekšroka dodama vecākam valdījumam, vai tam, kas dibināts uz tiesiska pamata.

Atņemta valdījuma atjaunošana

- **Subjektu sastāvs atšķirīgs (neattiecas uz turētāju)**

Atņemta valdījuma atjaunošana - subjekti

- 878. Viena un tā pati lieta nevar vienā un tajā pašā laikā atrasties vairāku personu valdījumā tā, ka katra no viņām valda visu šo lietu.

Jourdan S. Adverse Possession, 2003.

- When possession of part of the surface will be treated as possession of whole (207-216; i.e. 10-01 – 10-21)

Atņemta valdījuma atjaunošana: saturs

- 921. Lietas vai tiesības valdījumu, kas atņemts ar varu jeb valdītāju izstumjot, tiesa nekavējoties atjauno, tiklīdz cietušais pierāda, ka viņam tāds valdījums bijis un viņš no tā izstumts.

---

petitorā un possessorā prasība

- Valdījums jāatjauno neatkarīgi no vardarbības izdarītāja vēlēšanās pierādīt savu īpašuma tiesību vai no kādām citām viņa ierunām, kas neattiecas tieši uz valdījumu un tā atņemšanas faktu (921.

Posessorie un petitorie prasījumi

- **923.** No valdījuma vardarbīgā atņēmeņa nav pieņemama nekāda īpašuma prasība, iekam no valdījuma izstumtais nav no jauna tajā ievests un nav dabūjis atlīdzību par visiem zaudējumiem un izdevumiem.

BGB: petitorā un possessorā prasība

- Pazīstamais izteikums, ka petitoriskas ierunas posesoriskā procesā nav pielaižamas [BGB] 863.p. Tiek papildināts tai nozīmē, ka tiesība uz valdīšanu vai uz traucējošās darbības izdarīšanu var tikt izlietota tikai lai pamatotu apgalvojumu, ka valdīšanas traucējums vai atrāvums nav aizliegta patvarība (Cvingmans, 259),

---

BGB: petitorā un possessorā prasība

- Citādi ne valdīšanas sūdzības celšana netraucē celt īpašuma sūdzību, ne arī īpašuma sūdzības celšana valdīšanas sūdzības ierosināšanu. To mācīja jau arī vispārējās tiesības, turpretī franču code de procedure civil (26.p.) uzstādīja pretēju principu..(Cvingmans, 259)

---

petitorā un possessorā prasība

- Bet ja prāva par tiesību uz valdīšanu ir izšķirta ar likumīgā spēkā nākušū spriedumu, pirms taisīts spriedums valdīšanas prāvā, tad valdīšanas sūdzība atkrīt. To izsaka ar izteikumu: petitorium absorbet possessorium (no BGB, 864. netieši izriet)(Cvingmans, 259)

Šveices ZGB

- 927. ...Ja atbildētājs tūliņ pierāda savas labākās tiesības un uz to pamata sūdzētājam lietu tūliņ var atkal atprasīt, tad viņš no atdošanas var atteikties..
- Mēs te sastopam gan teorētiski neattaisnotu, bet praktiski gluži noderīgu posesorija un petitorija savienojumu (Cvingmans, 265)

SKC-435/2001

- Saskaņā ar CL 911. un 912. pantu no valdījuma izriet tiesība uz pastāvoša valdījuma aizsardzību un atņemta valdījuma atjaunošanu. Šīs tiesības ir saistītas ar katru valdījumu, neatkarīgi no tā, vai tas ir tiesīgs vai prettiesīgs, labticīgs vai ļaunticīgs. Katru valdījumu likums aizsargā. Tieši uz šādiem pamatiem prasība arī celta. Tādēļ nepamatota ir apelatora norāde uz to, ka lpašumu var atprasīt tikai ar lpašuma prasību.(167-168.)

Atbildētāji

- **924.** Prasību par atņemta valdījuma atjaunošanu var celt nevien pret vardarbīgo atņēvēju, bet arī pret katru trešo personu, kas patur tādu atņemtu lietu vai tiesību, zinādama par notikušo vardarbību.

---

termini

- **925.** Prasību par valdījuma traucēšanu vai atņemšanu var celt gada laikā, pēc kura notecējuma prasības tiesība izbeidzas ar noilgumu.

Termiņa tecējuma sākums

- **926.** Gadījumos, kad valdījums atņemts slepeni, vai valdītājam promisesot, gada laiks skaitāms no tā brīža, kad valdītājs dabūjis zināt par valdījuma atņemšanu.

Valdījuma prasības noilgums un vispārējais noilgums

- **908.** Lai turpinātu tiesības valdījumu, nav vajadzīgs ne pastāvīgi izrādīt savu gribu to valdīt, ne arī pastāvīgi to izlietot. Tomēr tādu valdījumu zaudē, ja valdītājs pavisam nav izlietojis tiesību pa visu likumisko noilguma laiku.

Valdījuma prasības noilgums un ieilgums kā priekšnoteikums īpašuma iegūšanai

- **1023.** ...ieilgums kustamas lietas iegūšanai uzskatāms par pabeigtu pēc viena gada notecējuma.

Valdījuma prasības noilgums un ieilgums

- **1024.** Kas pēc ieilguma noteikumiem ([1000.-1022.p.](#)) valdījis desmit gadu laikā nekustamu īpašumu, kurš zemes grāmatās uz viņa vārdu nav ierakstīts, tas atzīstams par tādu, kas ieguvis šo nekustamo īpašumu ar ieilgumu, un tam ir tiesība un pienākums prasīt šā iegūšanas pamata ierakstīšanu zemes grāmatās uz savu vārdu.

SKC-435/2001

- Namīpašums 1940.g. Piederējis Antonijai P.
- 1946.g. mantojis Eižens P.
- 1948. pārdevis Antoņinai G. Un Nedeždai M..
- 1951. pārdevušas Musam D. Un Annai G. U.c.
- 1961.g. Nacionalizēts
- 1992. Eižena P. Dēls Eižens P. Iesniedzis pieteikumu par denacionalizāciju
- Pašvaldība atjaunojusi īpašuma tiesības

SKC-435/2001

- Jānis P. 290699 uzdāvināja Guntai L.
- **Senāts: domes lēmums atceļams, jo uz nacionalizācijas brīdi 1961. gada 11. augustu šis namīpašums ne atbildētāja tēvam, ne vecaimātei vai vectēvam nepiederēja (166).**

Par namīpašuma denacionalizāciju Latvijas Republikā

- **Denacionalizācijai pakļautie namīpašumi**
- **1.pants.** Atzīt par spēkā necesošiem:
  - Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija 1940.gada 28.oktobra dekrētu "Par lielo namu nacionalizāciju" un visus uz šā dekrēta pamata izdotos normatīvos aktus;
  - Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija 1941.gada 14.marta dekrētu "Par muižnieku, lielsaimnieku un kulaku lauksaimniecību ieskaitīšanu valsts fondā", Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes 1941.gada 14.marta lēmumu Nr.359 "Par valsts fondā ieskaitāmo muižnieku, lielsaimnieku un kulaku lauksaimniecību saraksta apstiprināšanu" un visus uz šā dekrēta pamata izdotos normatīvos aktus;
  - visus Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija dekrētus, ar kuriem nacionalizēti atsevišķām fiziskajām personām piederošie namīpašumi.

SKC-435/2001

- Saskaņā ar CL 911. un 912. pantu no valdījuma izriet tiesība uz pastāvoša valdījuma aizsardzību un atņemta valdījuma atjaunošanu. (167-168.)

SKC-435/2001

- Jānis P. 290699 uzdāvināja Guntai L.
- Gunta L. Kā pieteikuma iesniedzēja pilnvarotā persona un atbildētāja Jāņa P/ māsasmeita nevarēja nezināt, ka namīpašuma daļa denacionalizēta nelikumīgi...tāpēc viņu nevar atzīt par labticīgu ieguvēju

---

SKC-435/2001

- ..līdz denacionalizācijai namīpašums atradās Jūrmalas pilsētas pašvaldības īpašumā

SKC-435/2001

- Likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 12. pants nosaka, ka valdījums, kas nodibinājies pirms 1992. gada 1. septembra atbilstoši tajā laikā spēkā esošajiem likumiem, aizsargājams saskaņā ar Civillikuma noteikumiem (167).

SKC-435/2001

- Aizsargāja Jūrmalas pilsētas pašvaldības valdījumu pret viņas pašas nelikumīgajiem aktiem.
